

Flora en fauna BP Hoek van Holland - Buitengebied

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Hoek van Holland – Buitengebied

Projectcode

NL.IMRO.0599.BP Hoek van Holland - Buitengebied

Datum

9 augustus 2016

Versie

Definitief

Opdrachtgever

J. Ekkelenkamp (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:

Opsteller

T. D. Breur MSc.

Paraaf Opsteller:

Collegiale toetser

drs. M. Meijer

Paraaf Toetser:

Samenvatting

Er wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld voor het buitengebied van Hoek van Holland. Het nieuwe plan sluit, daar waar een bestemmingsplan geldt, zoveel mogelijk aan op de grenzen van de voorgaande bestemmingsplannen. Een nieuw bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw van woningen) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan nog wel flora en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in de toekomst alsnog ontwikkeling gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijzing of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan natuurwetgeving. Eventuele benodigde ontheffingen dienen verkregen te zijn voordat met de realisatie van de ontwikkelingen begonnen kan worden. Voor het bestemmingsplan Holland - Buitengebied is naast de Flora- en Faunawet ook de Natuurbeschermingswet relevant. Het Natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen is deels in het bestemmingsplangebied gelegen. Indien het bestemmingsplan voorziet in activiteiten welke mogelijk (significant) negatieve effecten zullen hebben op de instandhoudingsdoelen van dit Natura 2000-gebied, dan is men een verplicht tot een vergunningaanvraag via een passende beoordeling of een verslechterings- en verstoringsstoets. Het Natuurnetwerk Nederland gebied (EHS en PEHS) in het bestemmingsplangebied overlapt vrijwel exact met het Natura 2000 gebied. Gezien het conserverende karakter van het nieuwe bestemmingsplan worden er geen ontwikkelingen verwacht met een negatieve invloed op het Natura 2000 en NNN gebied. De volgende beschermde soorten zijn in het plangebied vastgesteld: Groenknolorchis, Blauwe zeedistel, Parnassia, Vleeskleurige orchis, Rietorchis, Slanke gentiaan, Daslook, Grote keverorchis, Grote kaardebol, Akkerklokje, Gewone vogelmelk, Brede wespenorchis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Watervleermuis, Baardvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Huismus, Gierzwaluw, Buizerd, Sperwer, Boomvalk, Bittervoorn, Rugstreepad, Zandhagedis en Wijngaardslak. Hiernaast bestaat er kans op beschermde muurflora, Steenmarter en Kleine modderkruiper. Een kans voor een betere ecologische verbindingzone ligt tussen het Nieuwlandse park en het Staalduinse bos. Door hier een bredere groenstrook te realiseren met bomen en struweel ontstaat een betere verbindingzone en een betere kans op uitwisseling tussen verschillende dierpopulaties. Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, Huismussen, Gierzwaluwen of bijen (natuurinclusief bouwen). Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Flora- en Faunawet. Een ontheffing voor de voorgenomen ontwikkelingen is naar verwachting niet nodig.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Planbeschrijving	6
2.1	Plangebied	6
3.	Wetgeving en beleid	9
3.1	Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	9
3.2	Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	10
3.3	Natuurnetwerk Nederland (EHS en PEHS)	10
3.4	Rotterdamse Natuurkaart	11
3.5	Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	12
4.	Beschrijving natuurwaarden in het plangebied	13
4.1	Eerder onderzoek	13
4.2	Locatiebezoek	13
4.3	Natuurwaarden	13
4.4	Natuurdatabase Rotterdam	15
4.4.1	Vleermuizen	15
4.4.2	Vogels	16
4.4.3	Vissen	16
4.4.4	Planten	16
4.4.5	Overige soortgroepen	16
4.5	Zorgplicht	17
5.	Gevolgen voor natuurgebieden en flora- en fauna	18
5.1	Beschermde en waardevolle natuurgebieden	18
5.2	Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten	18
6.	Kansen door de ontwikkelingen	19
6.1	Duurzaamheid	19

6.2	Vergroten biodiversiteit	19
7.	Conclusies en aanbevelingen	20
	Literatuurlijst	21
	Bijlage 1: wetgevende kaders	22

1. Inleiding

De nu geldende bestemmingsplannen (en delen waarvoor de Bouwverordening geldt) voor het buitengebied van Hoek van Holland zijn aan vernieuwing toe. Het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan gebeurt in het kader van het meerjarenprogramma voor de actualisering van bestemmingsplannen.

Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet;
- Beleidskaders: Natuurnetwerk Nederland (PEHS), Rotterdams duurzaamheidsbeleid, Rotterdams ecologiebeleid.

2. Planbeschrijving

2.1 Plangebied

Het plangebied is het buitengebied rondom de kern Hoek van Holland. Het noordelijke en oostelijke gedeelte van het plangebied bestaan voornamelijk uit glastuinbouwgebied, grenzend aan het glastuinbouwgebied van de gemeente Westland. De noordelijke plangrens is de gemeentegrens met Westland. De oostelijke plangrens wordt gevormd door de Bonnenpolder (onderdeel van het project Oranjebonnen). Het westelijke gedeelte van het plangebied betreft de kuststrook met duinen, strand en zee. In dit gedeelte van het gebied liggen verspreid diverse functies, waaronder een camping, strandpaviljoens, strandhuisjes, enkele woningen e.d. De zuidelijke plangrens wordt gevormd door de (doorgetrokken) Hoekselijn en de woonkern Hoek van Holland.

In het gebied van het nieuwe bestemmingsplan gelden thans de volgende bestemmingsplannen:

159 Bouwverordening Rotterdam 2012

vastgesteld: 06-03-2014

441 Hoek van Holland Buitengebied noord en oost II

vastgesteld 03-04-1986 onherroepelijk 27-02-1989

462 Hoek van Holland - Kaapweg

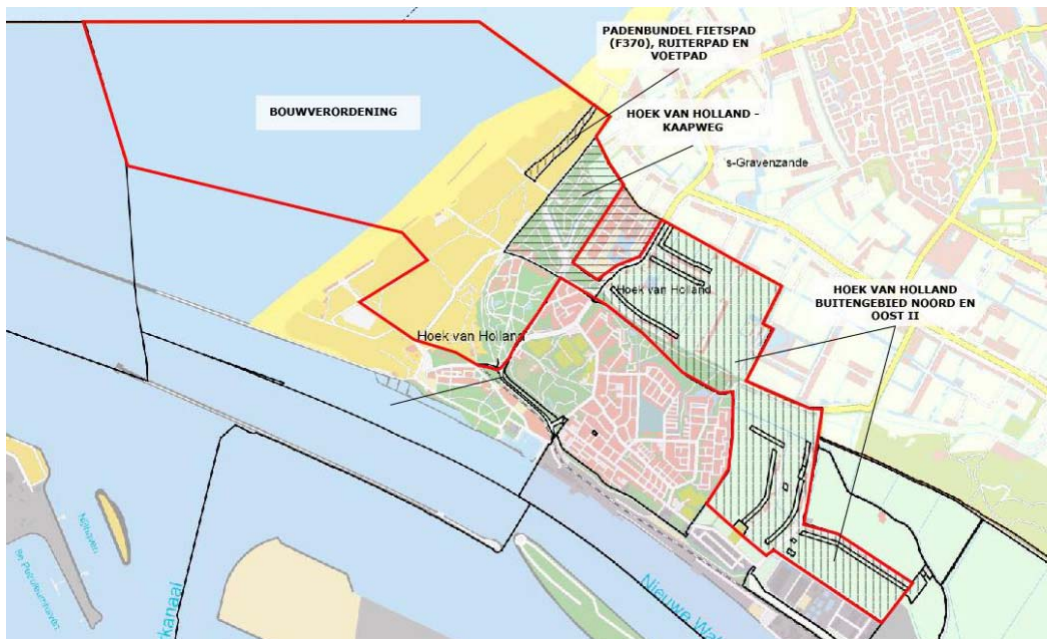
vastgesteld 29-10-1987 onherroepelijk 22-03-1988

Hoek van Holland – Kaapweg, eerste herziening

vastgesteld 06-09-2012 onherroepelijk 10-11-2012

2035 Padenbundel fietspad (F370), ruiterspad en voetpad

vastgesteld: 24-11-2011 onherroepelijk 27-01-2012

Afbeelding 1 : Het bestemmingsplangebied Hoek van Holland – buitengebied is met een rode contour weergegeven. Bron: Startnotitie Hoek van Holland - buitengebied

De doelstelling van het bestemmingsplan is om in het tweede kwartaal van 2017 een vastgesteld bestemmingsplan voor het gebied te hebben, waarin de kaders voor de gewenste ruimtelijke situatie en de mogelijke ontwikkelingen wettelijk zijn verankerd. Ook worden tussentijds uitgevoerde ontwikkelingen in het nieuwe plan geborgd. Hieronder valt ook de vigerende natuurwetgeving, zoals Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet.

Uitgangspunt is een consoliderend bestemmingsplan, met een doorlooptijd van 10 jaar (tot 2027). Het nieuwe bestemmingsplan sluit, daar waar een bestemmingsplan geldt, zoveel mogelijk aan op de grenzen van de voorgaande bestemmingsplannen. De voorgaande bestemmingsplannen worden juridisch-planologisch dan ook zoveel mogelijk verankerd in het nieuwe bestemmingsplan. Daarnaast is voor een gedeelte van het plangebied de Bouwverordening van toepassing. De regels uit deze Bouwverordening worden deels omgezet in een nieuwe regeling.

De volgende concrete uitgangspunten gelden voor het nieuwe bestemmingsplan:

Het gedeelte van het buitengebied van Hoek van Holland dat ten zuiden van de Hoekselijn en het gedeelte aan de Langeweg is gelegen kent een meer ontwikkelend karakter. Hiervoor zal in de loop van 2016 een apart bestemmingsplan voor worden opgestart.

Flora en fauna aspecten bij conserverende bestemmingen

Hoewel er sprake is van een conserverende situatie kunnen ruimtelijke activiteiten wel plaats vinden. De term ‘conserverend’ heeft betrekking op de bestemmingen in soort en oppervlak die niet wijzigen (bv. wonen blijft wonen, bedrijf blijft bedrijf etc.). De sloop van gebouwen, nieuwbouw, of grootschalige renovatie kan echter wel degelijk leiden tot effecten op beschermde natuurwaarden. Hetzelfde geldt voor het rooien van bomen. Voorafgaand aan de daadwerkelijke

uitvoering dient dan ook altijd onderzoek te worden verricht aan de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten.

3. Wetgeving en beleid

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

Naar verwachting treedt per 01-01-2017 nieuwe natuurwetgeving in werking. Deze toets is gebaseerd op de op dit moment (25-07-2016) geldige regelgeving.

De flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet (bijlage 1) kennen geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient deze toetsing aan de Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet dus afgerond te zijn.

Een groot deel van het bestemmingsplangebied Hoek van Holland - Buitengebied heeft een conserverend karakter. Specifiek en uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt voor dit conserverende deel van het plangebied dan ook niet noodzakelijk geacht in dit stadium. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw van woningen) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan nog wel flora en faunaonderzoek te worden uitgevoerd.

Indien er in de toekomst alsnog ontwikkeling gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan natuurwetgeving.

Voor het bestemmingsplan Holland - Buitengebied is naast de Flora- en Faunawet ook de Natuurbeschermingswet relevant. Het Natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen is namelijk deels in het bestemmingsplangebied gelegen. Dit duingebied is bijzonder aangezien het voor het grootste deel bestaat uit 'oude duinen'. Tevens zijn in deze ontkalkte duinen enkele heideterreintjes en andere landschapselementen aanwezig, welke herinneren aan het historische, agrarische gebruik. Het gebied is niet heel reliëfrijk en bestaat uit duinen, duinbossen, graslanden, duinheiden, struwelen, ruigten en plassen. Aan de binnenduintrand liggen een aantal oude landgoedbossen met een rijke stinzefflora. Ten noorden van de oude monding van de Maas liggen de Kapittelduinen. Dit gebied bestaat uit de ten oosten van het strand gelegen duinen, vochtige duinvalleien, duinplassen, duin- en landgoedbossen, graslanden, struwelen, ruigten en een aantal dijktrajecten. Het gebied ligt op de overgang van kust naar rivierengebied en meer landinwaarts worden de rivierinvloeden steeds duidelijker zichtbaar in de vegetatie. (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>).

Indien het bestemmingsplan voorziet in activiteiten welke mogelijk (significant) negatieve effecten zullen hebben op de instandhoudingsdoelen van dit Natura 2000-gebied, dan is men een verplicht tot een vergunningaanvraag via een passende beoordeling of een verslechterings- en verstoringstoets.

Afbeelding 2 : Natura 2000-gebied (geel gearceerd) in en rondom en plangebied (rood omlijnd). Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

3.3 Natuurnetwerk Nederland (EHS en PEHS)

Het Natuurnetwerk Nederland gebied (voorheen bekend als Ecologische Hoofdstructuur, EHS) in het bestemmingsplangebied in net zo begrensd als het Natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen. Daar komt bij dat in het NNN (Natuurnetwerk Nederland) eveneens de Nieuwe waterweg is opgenomen als "waternatuurgebied". Deze Nieuwe waterweg ligt buiten het bestemmingsplangebied, desalniettemin zijn effecten op deze natte natuur niet uitgesloten. Water met veel meststoffen afkomstig van de glastuinbouw in het plangebied kan bijvoorbeeld een effect hebben op de ecologische kwaliteit van dit NNN gebied. Wat betreft wetgeving voor de bestaande natuur in het plangebied zijn de regels van Natura 2000 leidend: Indien het bestemmingsplan voorziet in activiteiten welke mogelijk significant negatieve effecten zullen

hebben op de instandhoudingsdoelen van dit Natura 2000-gebied, dan is men een verplicht een passende beoordeling uit te laten voeren.

Afbeelding 3 : De ligging van het Natuurnetwerk Nederland (groen gearceerd) in en om het bestemmingsplangebied Hoek van Holland – buitengebied (rood omlijnd). Bron: <http://www.gis.rotterdam.nl/gisweb2/>

3.4 Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld. In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De Natuurkaart is een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen.

De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met het Natuurnetwerk. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur. In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid.

In het plangebied zijn kerngebieden aangewezen voor duinen en park/bos. Deze overlappen vrijwel exact met de gebieden aangeduid voor Natura 2000 en het NNN, met als aanvulling dat de camping op de natuurkaart ook staat aangeduid als kerngebied park/bos. Zie verder hoofdstuk 5.

3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In het Programma Duurzaam 2015 – 2018 zijn 10 duurzaamheidsopgaven geformuleerd. Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling.
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
- Groener maken van de stad.

4. Beschrijving natuurwaarden in het plangebied

4.1 Eerder onderzoek

In en rondom het bestemmingsplangebied zijn verschillende relevante onderzoeken uitgevoerd. Echter, onderzoeken ouder dan 3 jaar worden niet meer als niet actueel opgevat, in uitzonderingsgevallen is dit 5 jaar.

De volgende onderzoeken zijn bekend:

- Compensatie te verplaatsen muurflora op talud toekomstige technische ruimte, Ombouw station Hoek van Holland Haven ikv. Hoekse Lijn – Flora en fauna, Gemeente Rotterdam (2016)
Dit rapport bevat informatie over het voorkomen van beschermde muurflora op station Hoek van Holland haven en hoe hiermee om te gaan i.v.m. uit te voeren werkzaamheden
- Onderzoek Kaapweg 31, bSR (2015)
Onderzoek naar vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen t.b.v. de sloop van Kaapweg 31.
- Monitoring flora en fauna Hoek van Holland 2014, in vier Natura 2000 deelgebieden. bSR (2014)
Flora en fauna monitoringsrapport van de gebieden Hoekse bosjes, Roomse duin, Nieuwlandse duin & dijk en Hillduin.
- MER Hoekse Lijn, Gemeente Rotterdam (2015)
Milieueffectenrapport ten behoeve van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen Hoekse lijn.
- Natuurtoets Trimbaan Rooms Duin HVH, Gemeente Rotterdam (2014)
Natuurtoets t.b.v. realisatie trimbaan Rooms Duin, Hoek van Holland

4.2 Locatiebezoek

In opdracht van de Gemeente Rotterdam is door een deskundig ecooloog van Ecoresult op 11 juli 2016 het bestemmingsplangebied globaal bekeken op aanwezigheid en potenties voor beschermde soorten en de algehele natuur kwaliteit en kwantiteit. De bevindingen van dit veldbezoek komen terug in Hoofdstuk 4, Beschrijving van natuurwaarden in het plangebied. Daar waar het soort specifieke bevinden betreft zijn deze additioneel opgenomen in de paragrafen van van de natuurdatabase Rotterdam, 4.4.1 t/m 4.4.5.

4.3 Natuurwaarden

Ter verduidelijking zijn de namen van de groene gebieden in en rondom het plangebied weergegeven in afbeelding 4. Het strand en duin (Van Dixhoorndriehoek en Vinetaduin) bestaat uit een half open landschap met struwelen, zandvlaktes en graslandjes. De Hoekse bosjes, het Hillduin, het Roomse duin en het Nieuwlandse park valt het best te omschrijven als een mix van duinbos en parkbos. Al deze gebieden vallen onder het natura 2000 gebied Solleveld en Kapittelduinen. Het spreekt voor zich er hiermee sprake is van hoge natuurwaarden binnen de grenzen van het bestemmingsplangebied. Voor een globale beschrijving van het gebied wordt

verwezen naar 3.1. Het natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen vormt een overgang van kleigrond en zoetwater, naar duinen, naar zee. Het kent instandhoudingsdoelstellingen voor de volgende habitattypen soorten:

1. H2120 Witte duinen
2. H2130A *Grijze duinen (kalkrijk) (prioritair habitatype)
3. H2130B *Grijze duinen (kalkarm) (prioritair habitatype)
4. H2150 *Duinheiden met struikhei (prioritair habitatype)
5. H2160 Duindoornstruwelen
6. H2180A Duinbossen (droog)
7. H2180C Duinbossen (binnenduinrand)
8. H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)
9. H2190D Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)
10. H1014 Nauwe korfslak

Over het algemeen gelden als instandhoudingsdoelstellingen het behoud van oppervlakte en behoud/verbetering van de kwaliteit van het habitatype, voor de exacte doelstellingen wordt verwezen naar het beheerplan Solleveld en Kapittelduinen .

Langs de zeereep kan men blauwe zeedistel en zeeraket aantreffen. Verder van de kust af is kans op parnassia of de zeldzame groenknolorchis in vochtige duinvalleien. Een bedreiging voor vegetatietypen in het gebied is verruiging door duindoorn. Tevens behoort het gebied tot broedgebied van de tapuit, tegenwoordig een zeldzame vogelsoort.

Afbeelding 4: Benaming van belangrijkste groengebieden in en om het bestemmingsplangebied.

De camping welke in het plangebied gelegen is heeft minder natuurwaarde: groen is met name aanwezig in de vorm aan aangeplante tuintjes rondom de stacaravans en het slootje langs de Kaapweg is voorzien van beschoeiing en gemaaide oevers. Het Staalduinse bos (oostelijk gelegen, net buiten plangebied) bestaat voornamelijk uit loofbos, tevens is er een poel met vogelkijkhut aanwezig in dit bos. De bunkers in dit gebied zijn in gebruik als verblijfplaats voor vleermuizen. Het Nieuwlandse park vormt een belangrijke beboste verbindingzone tussen het Staalduinse bos en de Van Dixhoorndriehoek, hoewel het op dit moment nog steeds onderbroken wordt door een perceel grasland. Dit perceel is opgenomen in het natura 2000 gebied als N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland.

Het grootste deel van het oostelijke deel van het bestemmingsplangebied wordt gedomineerd door intensieve kasbouw. Het groen in dit gedeelte bestaat uit kort gemaaid gazon, enkele slootjes, en schaarse bomenlanen (voornamelijk es) en struweel van o.a. meidoorn.

4.4 Natuurdatabase Rotterdam

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISWEB. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2008-2013). Uit de database blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied enkele beschermde soorten zijn aangetroffen (zie komende paragrafen). Behalve waarnemingen van in de Flora en Faunawet beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rodelijstsoorten opgenomen. Rodelijstsoorten zijn niet strikt beschermd middels de Flora en Faunawet. Het zijn soorten die in Nederland bedreigd zijn. Rode lijst soorten zijn indicatief voor hogere natuurwaarden.

4.4.1 Vleermuizen

In het gehele bestemmingsplangebied is kans op vleermuizen. Het gaat hier met name om de Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Watervleermuis, Baardvleermuis en Gewone grootoorvleermuis. Met name van de Hoekse bosjes en het Nieuwlandse park zijn veel waarnemingen van vleermuizen bekend. Aangezien het bestemmingsplangebied overwegend buitengebied betreft is het gebied voornamelijk van belang als foerageergebied. Een boom bewonende soort zoals de Ruige dwergvleermuis of de Watervleermuis kan echter ook zijn verblijfplaats in het gebied hebben. Oude bomen met holtes in rustige parkdelen zijn hiervoor geschikt. Gebouwen in het bestemmingsplangebied bieden potentie als verblijfplaats voor met name de gewone dwergvleermuis. Kassencomplexen zijn in de regel ongeschikt, woningen of ander type gebouwen met spouwmuren of anderzijds nauwe tussenruimtes bieden daarentegen veel potentie als verblijfplaats. In het Vinetaduin overwinteren in bunkers vooral watervleermuizen, gewone baardvleermuizen en gewone grootoorvleermuizen. Het merendeel betreft watervleermuizen. Het is daarnaast aannemelijk dat het plangebied ook als vliegrouwe functioneert. Met name de bomensingel langs de Nieuwlandse lijkt is erg geschikt als vliegrouwe tussen het Nieuwlandse park met het Staalduinse bos.

Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en essentiële vliegrouwen zijn door de Flora- en faunawet strikt beschermd.

4.4.2 Vogels

De Huismus en gierzwaluw zijn in en om het plangebied waargenomen. Deze gebouwbroeders broeden bij voorkeur in huizen met schuine daken met dakpannen. Met name de bedrijfswoningen tussen de kassencomplexen en de woningen in de noordwestelijke hoek van de Hoekse bosjes bieden potentie als verblijfplaatsen voor deze soorten. Een broedvogelinventarisatie uit 2009 beschrijft broedgevallen van zowel een sperwer als een buizerd in Hoekse bosjes. Of deze nesten nog steeds in gebruik zijn is onbekend, de potentie van dit gebied als broedterritoria is in ieder geval onveranderd. Hiernaast is het Nieuwlandse park een broedgeval bekend van de boomvalk. Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied van deze vogelsoorten zijn jaarrond beschermd (zogenaamde categorie 1 t/m 4-soorten). Hiernaast kunnen algemene boom-, struweel- en gebouwbewonende vogelsoorten in het bestemmingsplangebied verwacht worden.

Voor de tapuit (rode lijst) bevindt zich geschikt broedhabitat in de Van Dixhoorndriehoek. Een andere vogel welke het vermelden waard is, is de huiskraai. De enige Nederlandse nesten van deze niet-inheemse boombroeder bevinden zich in Hoek van Holland, in de Hoekse bosjes. In 2013 werd begonnen met het bestrijden van deze populatie in verband met o.a. mogelijke schade aan andere vogelsoorten.

4.4.3 Vissen

De Bittervoorn (tabel 3) komt verspreid voor in het bestemmingsplangebied. Mogelijk zijn enkele wateren ook geschikt voor de Kleine modderkruiper (tabel 2), hoewel hiervan geen waarnemingen bekend zijn.

4.4.4 Planten

In de Van Dixhoorndriehoek bevinden zich belangrijke groeiplaatsen van Groenknolorchis (tabel 3), Blauwe zeedistel, Parnassia, Vleeskleurige orchis, Rietorchis en Slanke gentiaan (deze laatste zijn allen tabel 2 soorten). In de Hoekse bosjes zijn groeiplaatsen bekend van Daslook (tabel 2) en in het Nieuwlandse park van de Grote keverorchis. Verspreid door het bestemmingsplangebied is kans op tabel 1 soorten zoals Grote kaardebol, Akkerklokje, Gewone vogelmelk en Brede wespenorchis. Hiernaast dient het vermeld te worden dat bij het treinstation van Hoek van Holland diverse beschermde muurflora groeit: Steenbreekvaren, Tongvaren en Zwartsteel. Er bestaat hierom een reële kans dat deze soorten op steenachtige terreinen in het bestemmingsplangebied kunnen voorkomen.

4.4.5 Overige soortgroepen

In de Van Dixhoorndriehoek bevinden zich populaties van Zandhagedis en Rugstreeppad (beiden tabel 3). De rugstreeppad staat bekend als soort die snel een gebied kan koloniseren. Wanneer er in andere delen van het bestemmingsplangebied geschikt habitat ontstaat (zandige open vlaktes met ondiepe poelen) dan is er een zeer reële kans op deze soort. De Wijngaardslak (tabel 1) komt voor door vrijwel heel het bestemmingsplangebied, een andere wijd verspreide tabel 1-soort is het Konijn. Hiernaast is het plangebied geschikt als leefgebied voor de Steenmarter (tabel 2), deze soort verspreidt zich langzaam maar zeker richting het westen van Nederland en mogelijke vestiging in het bestemmingsplan gebied ligt in de lijn der verwachting.

4.5 Zorgplicht

Naast een aantal strikt beschermde soorten zijn ook meer algemene soorten te verwachten, zoals kleine zoogdieren (muisensoorten), algemene amfibieën (Gewone pad, Bruine kikker) en algemene vissoorten. Hiervoor geldt de Zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora- en fauna

5.1 Beschermde en waardevolle natuurgebieden

Een aanzienlijk deel van het bestemmingsplangebied bevindt zich in het Natura 2000 gebied Solleveld en Kapittelduinen. Indien het bestemmingsplan voorziet in activiteiten welke mogelijk (significant) negatieve effecten zullen hebben op de instandhoudingsdoelen van dit Natura 2000-gebied, dan is men een verplicht tot een vergunningaanvraag via een passende beoordeling of een verslechterings- en verstoringsstoets. Ook activiteiten buiten het natura 2000 gebied kunnen effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen. Met name om activiteiten welke een effect op de stikstofdepositie (te denken aan landbouw of veehouderij) kunnen hier van grote invloed op zijn. Gezien het conserverende karakter van het nieuwe bestemmingsplan liggen dit soort ontwikkelingen niet in de lijn der verwachting, de instandhoudingsdoelstellingen van het natura 2000 gebied komen naar verwachting niet in gevaar. Hetzelfde geldt voor Natuurnetwerk Nederland: gezien het conserverende karakter van het nieuwe bestemmingsplan wordt hier geen negatieve invloed op verwacht.

5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten

De gevolgen voor de aanwezige beschermde flora en fauna door toekomstige, nu nog niet voorziene werkzaamheden die passen binnen de bestemmingen (zoals sloopwerkzaamheden, ingrijpende renovatie, het herinrichten van openbaar groen of werkzaamheden aan watergangen) dienen voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden getoetst te worden. In hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in (potentieel) aanwezige beschermde en rode-lijst soorten.

6. Kansen door de ontwikkelingen

6.1 Duurzaamheid

Aan de duurzaamheidsopgaven uit het Programma Duurzaam kan vanuit ecologie op de volgende manier een bijdrage worden geleverd:

- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Bij een grotere stedelijke biodiversiteit neemt de kans op plagen of ziekten door de verandering van het klimaat af omdat het ecologisch systeem dan beter gebufferd is tegen schommelingen. Goede ecologische verbindingen zijn daarom van belang zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken. Een mogelijke kans voor een betere ecologische verbindingszone ligt tussen het Nieuwlandse park en het Staalduinse bos. Behalve een smalle bomensingel bevindt zich voornamelijk grasland tussen deze twee gebieden. Dit kan een obstakel zijn voor bepaalde soorten die meer beschutting nodig hebben. Door hier een bredere structuurrijke groenstrook te realiseren met bomen en struweel ontstaat een betere verbindingszone en een betere kans op uitwisseling tussen verschillende dierpopulaties.

6.2 Vergroten biodiversiteit

Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan gekeken worden naar de mogelijkheden om meer en gevarieerder groen aan te planten, zowel qua soorten als qua structuur (niet enkel gazon en bomen).

Tegen zeer geringe kosten is nieuwbouw met pannendaken geschikt te maken voor medebewoning door dieren zoals gebouwbewonende vleermuizen, Huismussen, en Gierzwaluwen. Bij gebouwen hoger dan 5 woonlagen, die voor de Huismus minder aantrekkelijk zijn, kunnen nog wel succesvolle voorzieningen voor Gierzwaluwen gerealiseerd worden. Ook bij de renovatie van bestaande gebouwen zijn voorzieningen voor Huismussen en Gierzwaluwen makkelijk te treffen. Tevens maakt het Bouwbesluit 2012 (artikel 3.69, lid 2) het mogelijk om stootvoegen te realiseren welke voor vleermuizen toegankelijk zijn.

Bij nieuwbouw met platte daken kan bovendien overwogen worden groene daken toe te passen. Bij voorkeur wordt gekozen voor een soortenrijke beplanting. Groene daken dragen zo bij aan een gezonde stedelijke bijenstand en vergroten de soortenrijkdom in de wijk.

Een deel van het bestemmingsplangebied wat duidelijk achterblijft in biodiversiteit is het deel met de kassencomplexen. De grootste kans om de biodiversiteit ligt bij woningen en tuinen welke in dit gebied zijn gelegen. Enkele woonpercelen bevatten weinig groen, wanneer hier meer kleine bossages, bomen of struwelen zouden staan, zouden dit belangrijke stapstenen en veilige havens zijn voor fauna. Een ander gebied waar potentie is voor meer groen met een hogere ecologische waarde is de camping in het noordelijke deel van het bestemmingsplangebied.

7. Conclusies en aanbevelingen

- De volgende beschermde soorten zijn in het plangebied vastgesteld: Groenknolorchis, Blauwe zeedistel, Parnassia, Vleeskleurige orchis, Rietorchis, Slanke gentiaan, Daslook, Grote keverochis, Grote kaardebol, Akkerklokje, Gewone vogelmelk, Brede wespenorchis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Watervleermuis, Baardvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Huismus, Gierzwaluw, Buizerd, Sperwer, Boomvalk, Bittervoorn, Rugstreepad, Zandhagedis en Wijngaardslak. Hiernaast bestaat er kans op beschermde muurflora (Tongvaren, Zwartsteel, Steenbreekvaren), Kleine modderkruiper en Steenmarter. Ook zijn er diverse algemene grondgebonden zoogdieren, amfibieën en vissen te verwachten. Let op: de vogellijst is niet uitputtend.
- Een aanzienlijk deel van het bestemmingsplangebied bevindt zich in het Natura 2000 gebied Solleveld en Kapittelduinen. Indien het bestemmingsplan voorziet in activiteiten welke mogelijk (significant) negatieve effecten zullen hebben op de instandhoudingsdoelen van dit Natura 2000-gebied, dan is men een verplicht tot een vergunningaanvraag via een passende beoordeling of een verslechterings- en verstoringstoets. Gezien het conserverende karakter van het nieuwe bestemmingsplan liggen dit soort ontwikkelingen niet in de lijn der verwachting. Dit geldt ook voor Natuurnetwerk Nederland: gezien het conserverende karakter van het nieuwe bestemmingsplan wordt hier geen negatieve invloed op verwacht.
- Het bestemmingsplan voorziet niet in een ander beheer, onderhoud, gebruik en ruimtelijke inrichting. De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de provinciale Verordening Ruimte (in het kader van het Natuurnetwerk Nederland) wordt niet door dit bestemmingsplan overtreden.
- Indien ontwikkelingen worden voorzien die afwijken van het bestemmingsplan dient het effect hiervan op beschermde en waardevolle gebieden en beschermde en aandachtsoorten te worden onzerzocht en getoetst.
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden dienen op projectniveau getoetst te worden aan de relevante natuurwetgeving. Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen of bijen (natuurinclusief bouwen).
- Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Flora- en Faunawet.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) Bakker, G. Broedvogels van de Hoekse bosjes. bSR-rapport 136, bSR ecologisch advies, Rotterdam, 2009
- 2) Bakker, G., Andeweg, R.W.G., Natuurwaardenonderzoek Hoek van Holland – Roomse Duin, Nieuwlandse duin, Hoekse bosjes. bSR rapport 122, bSR ecologisch advies, Rotterdam, 2009
- 3) Grutters, M.A.J., W. Moerland, R.W.G. Andeweg & G. Bakker. Monitoring flora & fauna Hoek van Holland 2014 in vier Natura 2000-deelgebieden. bSR-rapport 248. bSR, Rotterdam, 2015.
- 4) De Jong, G. Ruimtelijke Plannen, Startnotitie Bestemmingsplan Hoek van Holland Buitengebied (versie: 0.3). Stadsontwikkeling. Rotterdam, 2016
- 5) Meijer, M. Compensatie te verplaatsen muurflora op talud toekomstige technische ruimte, Gemeente Rotterdam, 2016
- 6) Royal Haskoning, Beheerplan bijzondere natuurwaarden Solleveld & Kapittelduinen, Provincie Zuid-Holland, 2013
- 7) Stempher, W., Kos, G., MER Hoekse lijn, Gemeente Rotterdam, 2015
- 8) Velthuisen, O. F&F toets BP bedrijventerrein-Oost HVH, Gemeente Rotterdam 2015
- 9) Velthuisen, O. Tussentijdse Notitie, Flora en faunaonderzoek Dirk van den Burgweg, HVH, bSR, Rotterdam, 2009
- 10) Velthuisen, O. Onderzoek Kaapweg 31, Hoek van Holland, bSR, 2009
- 11) Vertegaal, C.T.M., Arens, S.M., Natuurbeheerplan Duincompensatieproject Delflandse kust 2009-2029, Projectbureau Delflandse Kust, Den Haag, 2008

Internetsites:

www.minlnv.nl

<http://www.portaalnatuurenlanschap.nl/assets/handreiking-LNV-toetsing-en-vergunningverlening.pdf>

www.gis.rotterdam.nl/gisweb2

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

<https://mijn.rvo.nl/flora-en-faunawet-regelgeving>

<http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/flora-en-faunawet-ffw/ontheffing-vrijstelling/ecologisch-deskundige>

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=8&iid=n2k99>

<https://www.verspreidingsatlas.nl/0750#>

<https://www.sovon.nl/nl/soort/15620>

Bijlage 1: wetgevende kaders

Naar verwachting zal per 1 januari 2017 nieuwe wetgeving van kracht worden.

Natuurbeschermingswet

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora- en fauna kunnen op basis van Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober van kracht is geworden. Hierin zijn ook de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten opgenomen. Van initiatieven in de omgeving van deze gebieden dient te worden vastgesteld in hoeverre er externe werking kan optreden met mogelijk significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen. Het betreft hier de kwaliteit van de natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten. Hieronder vallen ook activiteiten die een verstoring effecten kunnen hebben op soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Een passende beoordeling is verplicht indien er door de ontwikkelingen niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er significante effecten kunnen optreden. Aangezien een passende beoordeling een flinke verdiepingsslag inhoudt (met kwantitatieve berekeningen) moet zo vroeg mogelijk aangetoond worden dat er geen sprake is van significante effecten. De noodzaak tot een passende beoordeling vervalt dan.

Flora- en Faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en Faunawet geregeld. Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. In Nederland komen ongeveer 35.000 planten- en diersoorten voor. Daarvan zijn er ongeveer 1.300 wettelijk beschermd onder de flora- en faunawet, variërend van zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vissen tot flora, insecten en schaaldieren. De flora- en faunawet kent zowel verbodsbepalingen als een zorgplicht. Voor verschillende categorieën soorten en verschillende activiteiten zijn vrijstellingen of ontheffingen van deze verbodsbepalingen mogelijk. De beschermde soorten zijn onderverdeeld in de volgende vier groepen: algemeen (tabel 1), overige (tabel 2), strikt beschermd (tabel 3) en vogels.

1. algemene beschermde soorten: hiervoor geldt ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een vrijstelling mits de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast;
2. strikt beschermde soorten: voor soorten die minder algemeen zijn geldt een strikter beschermingsregime. Vrijstelling is mogelijk indien op basis van een goed gekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing wordt alleen verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort;
3. zeer strikt beschermde soorten: voor zeldzame, (zeer) bedreigde soorten die ook in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen bij opzettelijke verstoring. Voor bestendig beheer en gebruik geldt wel een vrijstelling voor een aantal verbodsbepalingen mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Dit is uitsluitend van toepassing op soorten die niet vermeld zijn op de habitatrichtlijn. Indien niet volgens een gedragscode kan worden gewerkt en/of

er sprake is van soorten van de habitatrictlijn dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Een zware toets, waarin nauwkeurig de verwachte effecten en maatregelen worden beschreven is vereist om de ontheffing te verkrijgen. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen);

4. vogels: vogels worden veelal binnen de flora- en faunawet als aparte groep beschouwd. Dit aangezien alle inheemse vogels op het grondgebied van de EU beschermd zijn. In de praktijk betreft het vooral de bescherming van actieve nesten van vogels, die gedurende de broedperiode (globaal van maart t/m juli) niet mogen worden vernield, verstoord of verwijderd. Voor sommige vogelsoorten geldt dat nesten ook buiten het broedseizoen beschermd zijn. Hieronder vallen roofvogels, die jaarrond gebruik maken van hun nesten. Hetzelfde geldt voor nesten van vogels als de gierzwaluw en huismus die elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren om te broeden. Overigens zijn niet alle jaarrond beschermde vogels even strikt beschermd. In de gewijzigde lijst (augustus 2009) van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit wordt onderscheid gemaakt in categorie één t/m vijf. De laatste categorie (vijf) is bedoeld voor soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding momenteel niet kritisch is, maar die wel aandacht behoeven indien er ontwikkelingen plaatsvinden waarbij grote delen van het leefgebied verdwijnen. Indien bij een ruimtelijke ontwikkeling een jaarrond beschermde vogel in het geding is (bv. een gierzwaluw of sperwer) moet gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer dit niet mogelijk is moet een mitigatieplan worden opgesteld en voorgelegd aan het bevoegde Ministerie. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen).

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Artikel 2 van de Flora- en Faunawet formuleert de algemene zorgplicht als volgt:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.